

סרטים

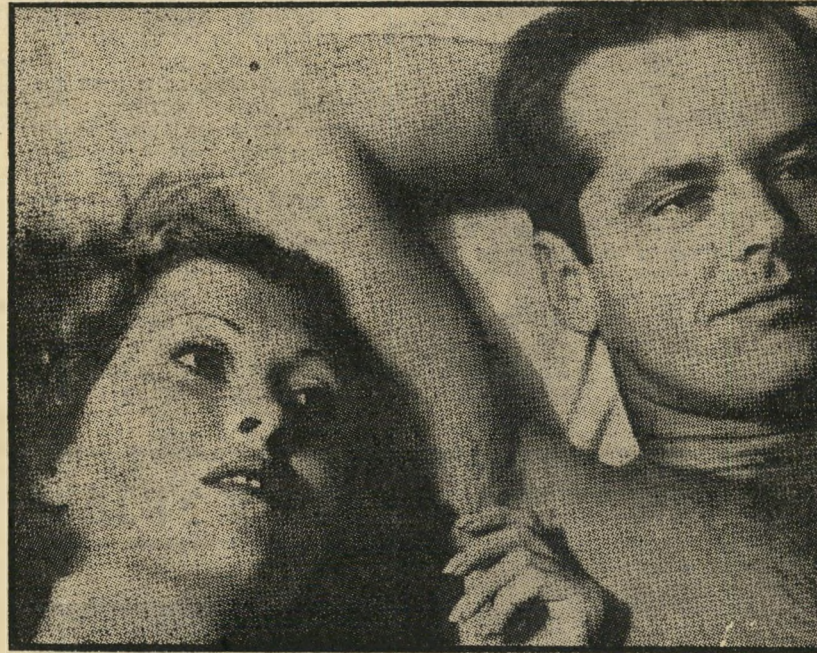
בלש בלי אף

שמועה מתהלכת בעולם הסרטים. כאילו הדרך היחידה שבה אפשר לעבוד עם רומן פולנסקי, היא לשים מעליו מפיץ רודן. הדרך היחידה — אם רוצים לראות ברכה כספית כלשהי, אחרת, עלול הגאון להשי תולל, להרקיע שחקים עם התקציב, להיר ציא מתחת ידיו יצירות פרוצות, אולי אמנות ואולי לא, אבל על מיסטרית אין מה לדבר. תראה, אמרים המבנים, מה קרה לקרלו פונטי כשהתיר את הרסן ב" מה, או לפלייבוי שלא השגיח די הצורך במאקבת. הפסדים, ושוב הפסדים, לעומת זאת, עם כלישמייה קפדן כמו וויליאם קאסטל, שהוא לא רק מפיץ אלא גם במאי.

זהו לכאורה סרט נוסטאלגי, כשהנוסטאלי גיה מופנית הפעם אל שנות ה-30, אל סרטייהמהח דאו, עם חבלש הפרטי כהתי גלמות הגיבור האמריקאי האחרון, ועם זיקה לא רק לתפאורה, לתלבושות ול שפה של הימים ההם, אלא גם לסיגנון הקולנועי שהיה מקובל אז. אולם מאחרי החזית הזאת, נותר פולנסקי כפי שהיה: ילד גורא המשלח את בדיחותיו הפרטיות להנאת צופיו ומעריציו, וממשיך לתאר את המין האנושי באותה הנאה מאוכיסטית של מי שמצפה מבנימינו לגרוע ביותר, ומחייך בסיפוק למחשבה כי לא יתאכזב. ציינטאון, הוא מעשה בבלש פרטי ב" שם ג'י ג'י, גיטס, המתמחה בגילוי נשים בוגדניות ומספק ראיות לגירושין. ואומנם, הסרט מתחיל עם אשה שניכנסת למישרדו ומבקשת גלולת מה עושה בעלה בזמנו

פולנסקי (שמאל) מכיים את ניקודסון ב"ציינטאון" בלש עם אף מעור

ניקודסון ודאנאווי ב"ציינטאון" בלונדית עם כתם בעין

כלומר, לא רק שאינו צדיק, הגיבור הזה, אלא אפילו דקורטיבי לא נותנים לו להיות. ורק משום שמדובר בג'ק ניקולסון, שניתן באישיות המסוגלת לפרוץ מבעד לכל תחושת ומסיכה, מצליח התר גיל לשעשע את הקהל, ולא להתרעע. ואולי אין זו אלא הצלחה נוספת של פולנסקי, שידע לבחור את שחקניו. הרי מאזומתמיד נחשב אמן גם בבחירה, וגם בהדרכה. הוא יודע בדיוק מה הוא רוצה ממך, ואיך להשיג זאת. אמר עליו ג'ק מקגאוורן המנות, הפרופסור מטליחה, אתה נושך את צווארי, אחד משחקייהתיאטרון הגדולים של אירלנד, וממבצעיו המעולים של סמיואל (מחכים לגודו) בקט.

שונה בסרט, למשל, מראה צילום שחור לבן של אישה, רגליה פשוקות וברכיה מורמות מעלה, וביניהן גוחן גבר. כפי ש מתברר מיד, זהו אחד מאותם הצילומים שגיטס, "הגיבור", מספק ללקוח שביקש שיעקבו אחרי אישתו. והוא אפילו אינו מתבייש בכך, הגיבור הזה, אשר לגיבור רה, היא בדיוק התגלמות עולמו של פולנסקי. יפהפייה מושלמת, אבל יש לה כתם בעין, ללמד על כל הכתמים ותפג מים שאינם נראים לעין. כל האנשים כאן בודדים, כל אחד ניתן למכירה במחיר זה או אחר, וציינטאון (הרובע הסיני של לוס אנג'לס), שעליו משוחחים מזמן לזמן בסרט ובו מתרחשת הסצינה האחרונה, הוא מעין מאגר גיטסר של כל מה שמענה את הדמויות בתת-ההכרה, מעין ים של פרויד. תוך כדי צפייה בסרט אפשר, כמובן, להיפגש עם כל מיני זריות נוספות נוסח פולנסקי: נכה אלים וצמאדם, בלונדית עם פנס כחול בעין, גנן יפני, שגם אם העולם יתמוטט סביבו, ידאג רק לשלום הדשא שלו. ופולנסקי עצמו נועץ סכין באפו של הגיבור, מכתר אותו בקלילות, וקילוח דם פורץ בעליצות ומכסה את פניו של גיטס.

וזאת, כמובן, עוד אחת מאותן בדיחות פרטיות של פולנסקי. אם דוגאלד פלונס הסתובב באיפור נשי במבוי סתום, מת קשט ג'ק ניקולסון בתחושת גדולה, הרי מכסה את אפו ומחצית פניו, במשך מרי בית הסרט.

הפניו. מה שניראה תחילה כחקירה פשוט, טה, מתפתח לפרשה מסועפת הכורכת בתוכה מעשי רמאות במיפעלייהמים של לוס אנג'לס, ספסרות קרקעות, רצח, מיי ליוגר מוזר ובתו המזורה לאיפחות, וסיום המשאיר את הצופה באותה תחושת מור עקה בפני עולם רקוב, האופיינית לכל סרטינו של פולנסקי.

בדיחות פרטיות. אולם לא רק הסוף נושא את סממניו של האיש. התמונה הראי

אפשר להוציא מפולנסקי מין תינוקה של רומרי כזה, שאפשר ללקק את האצבעות. ועוד אמרת השמועה בעולם הסרטים, שחברת פאראמונט הסכימה להפקיד בידיו את ציינטאון, רק משום שהיא חבה לו חוב מוסרי כלשהו, אחרי כל הכסף שעשה עבורה עם תינוקה של רומרי. אבל שום חברה מיסטרית ממלחת, שבעלייהמנית שלה עוסקים בנפט בניו יורק, תכיר תודה עדיכדיכך שתאמר למישהו, ויהיה זה אפילו פולנסקי: "קח את הכסף ועשה בו כאות נפשך". לא ולא. הם שמים מעליו את אחד הסוחרים החריפים שיש היום בעולם הסרטים, שחקן כושללשעבר ש הפך מנהליההפקה המצליח ביותר של השי גים האחרונות, בשם רוברט אונס (בק המיבצעים הנזקפים לזכותו: סיפור אהבה, הסנדק, גאטסבי הגדול). שישגיח פן יש תולל הילד הנורא יתר על המידה. סטיות אולפנות. ועוד שמועה, והיא מספרת כי בזמן ההסטה הירף פולנסקי וגידף את האיש שהציק לו כל הזמן מעל לכתף, ניספך במיספרים בכל פעם שחל כוון לצלם סצינה בפעם ה-45, ובכלל, לא נתן לנשום לרווחה.

כל אלו, כמובן, שמועות, והן מהוות חלק בלתי נפרד מהילת הוזהר שמלווה את רומן פולנסקי, מאז הדהים לפני תריסר שנים את העולם כולו בסכין במים. ראיית העולם המזורה שלו, יקום ש בו הכל נראה נורמלי למראיתעין פרט לניצוץ קטן של טירוף, המשתלט בסופו של דבר על היקום כולו, הסטיות האוכ לות את גיבוריו, מחוות אימים וזוועה, וחיים פרטיים ססגוניים הנראים כמו חלק מן הסרטים, עדיכדיכך שאפילו הרצח מסמרהיעיר של אשתו, שרון טייט, בחור דש השמיני להריונה, נראה כסצינה מתור כם — כל אלה הפכו את פולנסקי דמות מקובלת על טורי החדשות בעיתונות, לא פחות מאשר במאמרי המחקר של ביטאוני הקולנוע המיקצועיים. מכאן ציינטאון. סירטו החדש של פוי לנסקי, צריך בעצם לגעת לכולם. אמנם

דיאלוג

לנוכח יריה

חבורת בורסלניו בע"מ זהו, תל-אביב, צרפת) — כפי שהשם אומר בבירור, זהו המשך לסרט קופתי אחר, בורסלניו, שהיה בזמנו סנסציה בצרפת, יותר בשל שיתוף הפעולה בין שני הסופר-כוכבים דלון ובלמונדו ומסע-הפירסום — מאשר בזכות מעלותיו הקולנועיות. אולם, כפי שהיה אותו בורסלניו, מעשייתפשע על שני צעירים שאפתניים המשתלטים על העולם התחתון במאר- סיי, חרי לפחות במחצית הראשונה היתה בו מעט אווירה, דלון ובלמונדו הקרינו סביבם מזוהרם הכוכבי, ולידיות ביניהם היה לפחות מיקצת מן המימד האגדי שאיפיו פעם סירטי גנגסטרים מעולים.

הפרק השני, לעומת זאת, מצטיין בכך שבלמונדו נעלם. הוא מת בסוף הפרק הראשון, כניראה מפני שדרש שר גבוה מכדי שישבו ויעלו אותו מן הקבר. דלון נותר לבדו, עם תפאורות נאות של בורדלים משנות השלושים, מכר נית של התקופה, ועם הרבה מאוד מכוונות-ירייה, לחן נכתבו שורות הדיאלוג העיקריות בסרט. אומנם יש כמה תוספות המשונות בתסריט השני, להבדיל מן הראשון. שחרסמים במארסי, פוליטיקאים מכורים לעולס-התחתון, שחיתות במישטרה וכן חלאה, אלא שזה מוצג בצורה מושגמת מאוד, כתיזכורת המבק שת להוכיח כי עושי הסרט, "ערים לרוח הזמן", ולא כחלק בלתי-נפרד מן הסיפור עצמו.

דילון: בורדלים משנות השלושים

ואשר למישחק, שאינו מבריק ממילא, יש בו חריג אחד צורמני במיוחד. זוהי בחירתו של ריקארדו קוצ'יוולה, אותו איטלקי עדין-נפש וקטן-קומה מסאקו וואנטי, לי תפקיד הנבל צמאיהדם. זו צריכה להיות תערובת של היטלר ואל קאפונה, אבל מה שיוצא לו, למיטכ, זו רק קריקטורה מעוררת-חמלה.